

Liikenne- ja
viestintäministeriö

SISÄASIAINMINISTERIÖ

Lausunto

30.12.2011

LVM/2260/02/2011

INRIKESMINISTERIET

09.12.2011

Sisäsasiainministeriö

PL 26

00023 VALTIONEUVOSTO

hare@Intermin.fi

Lausuntopyyntö SM065:00/2010, 23.11.2011

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto hallituksen esityksestä Eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto yllä mainitusta hallituksen esitys – luonnoksesta, joka raukesi eduskuntavaalien vuoksi keväällä 2011. Liikenne- ja viestintäministeriö antoi jo aiemmasta esityksestä sisäasiainministeriölle vuonna 2009 ja Eduskunnan hallintovaliokunnalle vuonna 2010 samansuuntaisen lausunnon kuin nyt tästäkin luonnoksesta.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tarpeellisena, että henkilötietojen käsittelystä poliisitoiminnassa säädetään erikseen ja pitää nyt esitettyä uudelleen tarkastelua pääosin kannatettavana. Lakiluonnoksessa on kuitenkin päällekkäisyyksiä ja selviä ristiriitaisuuksia jo voimassa olevaan muuhun lainsäädäntöön. Ongelma kiteytyy erityisesti 13 §:n 1 momentin 13 kohtaan ja tietojen saannin korvattavuuteen.

Liikenne- ja viestintäministeriö haluaa saattaa sisäasiainministeriön tietoon, että se on käynnistänyt hallitusohjelmaan kirjatun viestintälainsäädännön kokoavan tietoyhteiskuntakaari – hankkeen, jonka yhteyteen perustetaan työryhmä arvioimaan erikseen viranomaisten avustamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisen sääntely. Hankkeen tavoitteena on selvittää vaihtoehtoiset kustannusten korvaamismallit järjestelmien rakentamisen ja tietopyyntöjen osalta, sekä arvioida kustannusten korvaamismallien tarkoituksenmukaisinta soveltumista Suomessa.

Liikenne- ja viestintäministeriö esittää, että tiedonsaantioikeutta teleyritykseltä koskeva ehdotuksen 13 §:n 1 momentin 13 kohta poistetaan kokonaisuudessaan tarpeettomana ja muuhun voimassa olevaan lainsäädäntöön nähden ristiriitaisena jäljempänä tarkemmin todetuin perustein.

Säännöksen tarpeettomuus:

Pakkokeinolain 5 a luvun 9 §:ssä on *teleyritykselle säädetty avustamisvelvollisuus* telekuuntelussa ja -valvonnassa. Poliisilain 31 c

§:ssä säädetään *poliisin televalvonnan edellytyksistä*. Sähköisen viestinnän tietosuojalain 35 ja 36 § koskevat *teleyrityksen velvollisuutta luovuttaa tietoja muun muassa poliisille*. Nyt lisättäväksi ehdotettu poliisilain 36 §:n 2 momentti sisältää säännöksen *poliisin oikeudesta saada tietoja teleyritykseltä*.

Nyt ehdotetun lain 13 §:n 1 momentissa todetaan, että poliisilla on "sen lisäksi mitä muualla laissa säädetään", oikeus saada tietoja. Mitä ilmeisimmin kaikissa muissa ehdotetun 13 §:n 1 momentin kohdissa kyse on poliisin tiedonsaantioikeuksien lisäämisestä. ***Kyseinen luonnoksen 13 §:n 1 momentin 13 kohta vaikuttaakin lähinnä informatiiviselta, koska poliisilla on jo muualla lainsäädännössä annettu kaikki nämä oikeudet. Kohdan voidaan siten katsoa olevan tarpeeton ja jäljempänä kerrotuin perustein myös sekaannuksia aiheuttava.***

Säännöksen ristiriitaisuus:

Voimassa olevan lain 13 §:ssä ei ole otettu kantaa tietojen saannin maksullisuuteen. Esitetyn säännöksen 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta tietojen saamisesta joko maksutta tai tietojen "irrottamiskustannuksiin perustuvaa vastiketta vastaan".

Tämä esitetty maksuttomuutta tai irrottamiskustannusten korvattavuutta koskeva vaatimus ***on ilmeisessä ristiriidassa*** pakkokeinolain, sähköisen viestinnän tietosuojalain ja viestintämarkkinalain kanssa.

Pakkokeinolaissa ja viestintämarkkinalaissa on jo kahteen kertaan hieman eri sanoin säännelty teleyrityksen oikeus saada korvaus sille tietojen antamisesta aiheutuneista kustannuksista. Myös kustannusten korvaamisesta päättävä viranomainen on säädetty mainittuihin lakeihin eri tavalla.

Uusien vuonna 2014 voimaan tulevien pakkokeinolain ja poliisilain esityöt (HE 222/2010 vp ja HE 224/2010 vp) lähtevät myös ***korvauskäytännön yhtenäistämisen periaatteesta***. Pakkokeinolain 10 luvun 64 § (Korvaukset teleyrityksille) mukaan:

"Teleyrityksellä on oikeus saada valtion varoista korvaus tässä luvussa tarkoitettusta viranomaisen avustamisesta ja tietojen antamisesta aiheutuneista välittömistä kustannuksista siten kuin viestintämarkkinalain 98 §:ssä säädetään. Korvauksen maksamisesta päättää tutkinnan suorittaneen esitutkintaviranomaisen yksikkö. Päätökseen haetaan valittamalla muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden on tällaista asiaa käsitellessään varattava Viestintävirastolle tilaisuus tulla kuulluksi."

Nyt käsiteltävään hallituksen esitys -luonnokseen on edellisen kuulemisvaiheen jälkeen lisätty perusteluteksteihin, että:

"valtiovarainministeriön asettama työryhmä, jonka tehtävänä oli määritellä julkisen hallinnon yksiköiden välisissä tietoluovutuksissa noudatettavat kustannusten kohdentamisen periaatteet, on mietinnössään (VM työryhmämuistioilta 11/2004) todennut, että irrottamiskustannuksella tarkoitetaan tietojen teknisen irrottamisen ja siirron kustannuksia, mutta ei tietojen keruusta ja ylläpidosta syntyviä kustannuksia tai viranomaisen yleiskustannuksia. Koska ehdotetussa pykälässä on kyse välittömien tiedon irrottamiskustannusten korvaamisesta, ei ehdotettu säännös ole ristiriidassa esimerkiksi pakkokeinolain (450/1987) 5 a luvun 14 §:n 1 momentin, sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 35 §:n ja 36 §:n ja

viestintämarkkinalain (393/2003) 98 §:n kanssa, vaan ehdotettu säännös vastaa asiasisällöltään edellä mainitussa laelissa esitettyjä periaatteita välittömien kustannusten korvaamisesta.”

Valtiovarainministeriön **työryhmämietinnössä kyse on viranomaisten välisestä tietojenluovutuksesta** ja niissä noudatettavista kustannuksista, **eikä kyseisen muistion soveltamisaluetta ole syytä laajentaa koskemaan yksityistä tahoa**. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla kustannusten korvaamisesta teleyrityksille päättää Viestintävirasto. Viestintävirasto on tulkinnut viestintämarkkinalain 98 §:n mukaan, että viranomaisen määräämästä toimenpiteestä koituvat välittömät kustannukset kattavat myös tietojen keruusta mahdollisesti aiheutuvat kustannukset. Näin ollen, Viestintävirasto ei ole tulkinnut välittömiä kustannuksia kyselyn raportin mukaisesti, joten perustelutekstit eivät myöskään perustu voimassa olevaan tulkintakäytäntöön.

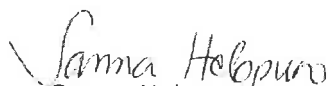
Edellä perustellun mukaisesti liikenne- ja viestintäministeriö esittää, että tiedonsaantioikeutta teleyritykseltä koskeva ehdotuksen 13 §:n 1 momentin 13 kohta poistetaan kokonaisuudessaan edellä mainittujen seikkojen vuoksi tarpeettomana ja ristiriitaisena.

Jos poistaminen ei jostain erityisestä syystä ole mahdollista, liikenne- ja viestintäministeriö ehdottaa, että 13 §:n 1 momentin 13 kohtaa täsmennetään. Kohdassa tulee täsmentää, että kun kyse on 13 kohdan mukaisten tietojen toimittamisesta aiheutuvista kustannuksista, korvaamisesta säädetään pakkokeinolaissa ja viestintämarkkinalaissa (sekä 1.1.2014 myös poliisilaissa).

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää ilmoitusta sisäasiainministeriöltä, kun hallituksen esitys – luonnos viedään valtioneuvoston yleisistuntoon. Ilmoitus pyydetään lähettämään viestintäneuvos Sanna Helopurolle (sanna.helopuro@lvm.fi).

Krista Kiuru
Asunto- ja viestintäministeri

Sanna Helopuro
Viestintäneuvos

Tiedoksi

Tiina Nuutinen (tiina.nuutinen@intermin.fi)
Sisäasiainministeriö

Eeva Lantto
Viestintävirasto

